

הַלְבוֹת בְּרַבַּת הַכּוֹהֲנִים פֶּרֶק יד

א. בַּשְּׁחִירִית בַּמוֹסֵף וּבַנְּעִילָה, הַכּוֹהֲנִים נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶן; אֲבָל בַּמִּנְחָה, אֵין נִשְׂיָאת כַּפִּים, מִפְּנֵי שֶׁבַּמִּנְחָה כָּבֵד סָעְדוּ כָּל הָעָם וְשָׂמָא שְׁתּוּ הַכּוֹהֲנִים יַיִן, וְשָׂכוֹר אָסוּר בַּנִּשְׂיָאת כַּפִּים. וְאַפְלוּ בַּיּוֹם הַתַּעֲנִית, אֵין נוֹשְׂאִין כַּפֵּיהֶם בַּמִּנְחָה: גְּזֵרָה מִנְחָה שְׁלַתַּעֲנִית, מִפְּנֵי מִנְחָה שְׁלֹכָל יוֹם.

ב. בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים, בַּתַּעֲנִית שְׁמַתְפַּלְלִין בּוּ מִנְחָה וְנִעִילָה כְּגוֹן צוּם כָּפוּר, וְתַעֲנִית צָבוּר; אֲבָל תַּעֲנִית שְׂאִין בּוּ נִעִילָה כְּגוֹן תַּשְׁעָה בָּאֵב, וְשִׁבְעָה עָשָׂר בַּתְּמוּז, הוֹאִיל וּתְפִלַּת מִנְחָה שְׁלֵהֶן סָמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה הָרִי זֶה נִרְאִית כַּנְּעִילָה וְאִינָה מִתְחַלֶּפֶת בַּמִּנְחָה שְׁלֹכָל יוֹם, וּלְפִיכֶךְ יֵשׁ בָּהּ נִשְׂיָאת כַּפִּים. וְכוּהֶן שְׁעָבֵר וְעָלָה לְדוּכָן בַּמִּנְחָה שְׁלִיּוֹם הַפְּפוּרִים הוֹאִיל וְהַדְּבָר יָדוּעַ שְׂאִין שֵׁם שְׁכָרוֹת, הָרִי זֶה נוֹשָׂא אֶת כַּפּוּי; וְאֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ, מִפְּנֵי הַחֲשָׁד, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ פָּסוּל הִיא, וּלְפִיכֶךְ הוֹרִידוּהוּ.

ג. כִּיצַד הִיא נִשְׂיָאת כַּפִּים בַּגְּבוּלִין: בָּעֵת שִׁיגִיעַ שְׁלִיחַ צָבוּר לְעִבּוּדָה, כְּשִׂיאֵמֹר רָצָה, כָּל הַכּוֹהֲנִים הָעוֹמְדִין בְּבֵית הַכִּנְסֶת, נִעְקְרִין מִמְּקוֹמָן וְהוֹלְכִין וְעוֹלִין לְדוּכָן; וְעוֹמְדִין שָׁם, פְּנִיָּהֶם לְמוֹל הַהִיכָל וְאַחֲרֵיהֶם כָּלִפֵּי הָעָם, וְאַצְבָּעוֹתֵיהֶם כְּפוּפוֹת לְתוֹךְ כַּפֵּיהֶן, עַד שִׁישְׁלִים שְׁלִיחַ צָבוּר הַהוּדְיָה; מַחֲזִירִין פְּנִיָּהֶם כָּלִפֵּי הָעָם, וּפּוֹשְׁטִין אֶצְבָּעוֹתֵיהֶן, וּמַגְבִּיהִין יְדֵיהֶם כְּנֶגֶד כְּתִפֵּיהֶן, וּמִתְחִילִין "יְבָרְכֶךָ" (בַּמִּדְבָּר ו, כד); וְשְׁלִיחַ צָבוּר מְקַרָּא אוֹתָם, מְלָה מְלָה, וְהֵם עוֹנִין, שֶׁנֶּאֱמַר "אָמֹר, לָהֶם" (בַּמִּדְבָּר ו, כג), עַד שֶׁמְשַׁלְּמִין פָּסוּק רֵאשׁוֹן, וְכָל הָעָם עוֹנִין אִמֵּן. וְחוֹזֵר שְׁלִיחַ צָבוּר וּמְקַרָּא אוֹתָם פָּסוּק שְׁנֵי מְלָה מְלָה, וְהֵם עוֹנִים, עַד שֶׁמְשַׁלְּמִין פָּסוּק שְׁנֵי, וְכָל הָעָם עוֹנִין אִמֵּן. וְכֵן בַּפָּסוּק שְׁלִישִׁי.

ד. כְּשִׁישְׁלִימוּ הַכּוֹהֲנִים שְׁלוֹשָׁה הַפָּסוּקִין, מִתְחִיל שְׁלִיחַ צָבוּר בַּבִּרְכָּה אַחֲרוֹנָה שְׁלַתְפִּלָּה שֶׁהִיא שֵׁם שְׁלוֹם, וְהַכּוֹהֲנִים מַחֲזִירִין פְּנִיָּהֶם כָּלִפֵּי הַקֹּדֶשׁ, וְאַחֵר כֶּךָ קוֹפְצִין אֶצְבָּעוֹתֵיהֶם; וְעוֹמְדִין שָׁם בְּדוּכָן עַד שִׁיגְמֹר הַבִּרְכָּה, וְחוֹזֵרִין לְמְקוֹמָן.

ה. אֵין הַמְקַרָּא רִשְׁאֵי לְהַקְרוֹת לַכּוֹהֲנִים, עַד שֶׁיִּכְלָה אִמֵּן מִפִּי הַצָּבוּר; וְאֵין הַכּוֹהֲנִים רִשְׂאִין לְהִתְחִיל בַּבִּרְכָּה, עַד שֶׁיִּכְלָה הַצָּבוּר מִפִּי הַמְקַרָּא; וְאֵין הַצָּבוּר עוֹנִים אִמֵּן, עַד שֶׁתְּכַלָּה הַבִּרְכָּה מִפִּי הַכּוֹהֲנִים; וְאֵין הַכּוֹהֲנִים מִתְחִילִין בַּבִּרְכָּה אַחֲרָת, עַד שֶׁיִּכְלָה אִמֵּן מִפִּי הַצָּבוּר. וְאֵין שְׁלִיחַ צָבוּר רִשְׂאֵי לַעֲנוֹת אִמֵּן אַחֵר הַכּוֹהֲנִים כְּשֶׁאֵר הָעָם, שֶׁמָּא תִּטְרַף דַּעְתּוֹ וְלֹא יָדַע אִיזוֹ בִּרְכָּה מְקַרָּא אוֹתָם, אִם פָּסוּק שְׁנֵי, אוֹ שְׁלִישִׁי.

ו. אֵין הַכּוֹהֲנִים רִשְׂאִין לְהַחֲזִיר פְּנִיָּהֶם מִן הַצָּבוּר, עַד שֶׁיִּתְחִיל שְׁלִיחַ צָבוּר שֵׁם שְׁלוֹם; וְאֵינֶן רִשְׂאִין לַעֲקֹר רַגְלֵיהֶם מִמְּקוֹמָן, עַד שִׁיגְמֹר שְׁלִיחַ צָבוּר שֵׁם שְׁלוֹם; וְאֵינֶן רִשְׂאִין לְכַף קִשְׁרֵי אֶצְבָּעוֹתֵיהֶן, עַד שֶׁיִּחֲזִירוּ פְּנִיָּהֶם מִן הַצָּבוּר. וּמִתְקַנּוֹת רַבֵּן יוֹחָנָן, שֶׁלֹּא יַעֲלוּ הַכּוֹהֲנִים לְדוּכָן בְּסִנְדְּלִיָּהֶן, אֲלֵא עוֹמְדִים יַחֲפִים.

ז. כְּשִׁיחִיו הַכּוֹהֲנִים מְבָרְכִין אֶת הָעָם, לֹא יִבִּיטוּ בָּעָם, וְלֹא יִסִּיחוּ דַּעְתָּן; אֲלֵא יִהְיוּ עֵינֵיהֶם כְּנֶגֶד הָאָרֶץ, כְּעוֹמֵד בַּתְּפִלָּה. וְאֵין אָדָם רִשְׂאֵי לְהִסְתַּכֵּל בַּפְּנֵי הַכּוֹהֲנִים, בַּשְּׁעָה שֶׁהֵם מְבָרְכִין.

כְּדִי שְׁלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ; אֲלֵא כָּל הָעַם מִתְכַּוְּנִין לִשְׁמַע הַבְּרָכָה, וּמִכְוָּנִין פְּנִיָּהֶם כְּנֶגֶד פְּנֵי הַכּוֹהֲנִים, וְאֵינָן מִבִּיטִין בְּפָנֶיהֶם.

ח. אִם הָיָה הַכּוֹהֵן הַמְּבָרֵךְ אֶחָד, מִתְחִיל לְבָרֵךְ מֵעַצְמוֹ, וְשֹׁלֵיחַ צַבּוּר מִקְרָא אוֹתוֹ מְלָה מְלָה, כִּמּוֹ שְׁאֻמְרָנוּ. הָיוּ שְׁנַיִם אוֹ יֶתֶר, אֵינָן מִתְחִילִין לְבָרֵךְ, עַד שִׁיקְרָא לָהֶם שְׁלִיחַ צַבּוּר תַּחֲלָה וְאוֹמֵר לָהֶם כּוֹהֲנִים, וְהֵם עוֹנִים וְאוֹמְרִין "יְבָרְכֶךָ" (במדבר ו, כד); וְהוּא מִקְרָא אוֹתָן מְלָה מְלָה, עַל הַסֵּדֶר שְׁאֻמְרָנוּ.

ט. פִּיצַד בְּרֶכֶת כּוֹהֲנִים בַּמִּקְדָּשׁ: הַכּוֹהֲנִים עוֹלִין לְדוֹכָן, אַחֵר שִׁישְׁלִימוּ עֲבוֹדַת תְּמִיד שְׁלֹשָׁה, וּמִגְבִּיהִין יְדֵיהֶם לְמַעַלָּה עַל גְּבִי רֹאשֵׁיהֶם וְאַצְבָּעוֹתֵיהֶם פְּשוּטוֹת, חוּץ מִכּוֹהֵן גָּדוֹל שְׁאֵינוֹ מִגְבִּיָּה יָדָיו לְמַעַלָּה מִן הַצֵּיץ; וְאַחַד מִקְרָא אוֹתָם, מְלָה מְלָה, כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׁין בְּגִבּוּלִין, עַד שִׁישְׁלִימוּ שְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים. וְאֵין הָעַם עוֹנִין אַחֵר כָּל פְּסוּק, אֲלֵא עוֹשִׁין אוֹתָהּ בַּמִּקְדָּשׁ בְּרָכָה אַחַת. וּכְשִׁישְׁלִימוּ, כָּל הָעַם עוֹנִין, בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.

י. וְאוֹמְרִין אֶת הַשֵּׁם, כְּכַתְּבוֹ, וְהוּא דָּבָר הַנִּהְגָּה מִיּוֹד הָא וְאוֹ הָא, וְזֶה הוּא הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ הָאֻמּוֹר בְּכָל מְקוֹם. וּבְמִדִּינָה, אוֹמְרִין אוֹתוֹ בְּכַנּוּיוֹ, וְהוּא אֶלֶף דָּאל נוּן יוֹד, שְׁאֵין מִזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם כְּכַתְּבוֹ אֲלֵא בַּמִּקְדָּשׁ בְּלִבָּד. וּמִשְׁמַת שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק, פָּסְקוּ הַכּוֹהֲנִים מִלְּבָרֵךְ בַּשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ, אִפְּלוּ בַּמִּקְדָּשׁ כְּדִי שְׁלֹא יִלְמַד אוֹתוֹ, מִי שְׁאֵינוֹ הֶגְוִן; וְלֹא הָיוּ חֲכָמִים הָרֹאשׁוֹנִים מְלַמְּדִין שֵׁם זֶה לְתַלְמִידֵיהֶן וּבְנֵיהֶם הַהֶגְוִנִים, אֲלֵא אַחַת לְשֶׁבַע שָׁנִים. כָּל זֶה, גְּדֻלָּה לְשִׁמוֹ הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא.

יא. אֵין בְּרֶכֶת כּוֹהֲנִים נֶאֱמָרַת בְּכָל מְקוֹם אֲלֵא בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר "כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר ו, כג): כֶּךָ לְמַדּוֹ שׁוֹמְעֵי שְׁמוּעָה מִמַּלְשָׁה רַבָּנוּ "כֹּה תְּבָרְכוּ", בַּעֲמִידָה; "כֹּה תְּבָרְכוּ", בְּנִשְׂיַאת כַּפַּיִם; "כֹּה תְּבָרְכוּ", בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ; "כֹּה תְּבָרְכוּ", פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים; "כֹּה תְּבָרְכוּ", בְּקוֹל רֶם; "כֹּה תְּבָרְכוּ", בַּשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְהוּא שִׁיחָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, כִּמּוֹ שְׁאֻמְרָנוּ.

יב. אֵין הַכּוֹהֲנִים רִשְׁאִין בְּכָל מְקוֹם, לְהוֹסִיף בְּרָכָה עַל שְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִין, כְּגוֹן "ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם, יִסֵּף עֲלֵיכֶם כֶּכֶם . . .". (דברים א, יא), וְכִיּוֹצֵא בּוֹ לֹא בְּקוֹל רֶם, וְלֹא בְּלִחָשׁ: שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תִסְפוּ, עַל-הַדָּבָר" (דברים ד, ב).

יג. בַּשָּׁעָה שֶׁכָּל כּוֹהֵן עוֹלָה לְדוֹכָן, כִּשְׁהוּא עוֹקֵר רִגְלָיו לַעֲלוֹת, אוֹמֵר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתְּהִיָּה הַבְּרָכָה הַזֹּאת שְׁצוּיָתָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְאַל יְהִי כֹה מְכַשׁוּל וְעוּזָן, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. וְקֵדָם שִׁיחֲזִיר פָּנָיו לְבָרֵךְ אֶת הָעַם, מְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּקִדְּשָׁתוֹ שְׁלֵאֲהָרוֹן, וְצוּנוֹ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה; וְאַחֵר כֶּךָ מַחֲזִיר פָּנָיו לַצַּבּוּר, וּמִתְחִיל לְבָרְכֶם. וּכְשִׁמְחֲזִיר פָּנָיו מִן הַצַּבּוּר אַחֵר שֶׁהַשְּׁלִים, אוֹמֵר עָשִׂינוּ מַה שֶׁגִּזְרַתָּ עָלֵינוּ, עֲשֵׂה עִמָּנוּ מַה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ, "הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְּשֶׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם, וּבָרֵךְ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל" (דברים כו, טו).

יד. כְּשִׁמְחֲזִירִין הַכּוֹהֲנִים פְּנִיָּהֶם לַצַּבּוּר לְבָרְכֶם, וּכְשִׁמְחֲזִירִין פְּנִיָּהֶם מִן הַצַּבּוּר אַחֵר שֶׁמְבָרְכִין, לֹא יַחֲזִירוּ אֲלֵא דֶרֶךְ יָמִין, בְּכָל מְקוֹם; וְכֵן כָּל פּוֹנוֹת שִׁיחָיָה אָדָם פּוֹנֶה, לֹא יְהִיוּ אֲלֵא דֶרֶךְ יָמִין.

טו. בַּמִּקְדָּשׁ מְבָרְכִין בְּרֶכֶת כּוֹהֲנִים פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם, אַחֵר
תָּמִיד שְׁלֹשָׁחַר: בָּאִים וְעוֹמְדִים עַל מַעְלוֹת הָאוֹלָם, וּמְבָרְכִין
בְּדֶרֶךְ שְׁאֲמָרָנוּ. אֲבָל בַּמְדִּינָה מְבָרְכִין אוֹתָהּ אַחֵר כָּל תְּפִלָּה
חוּץ מִמִּנְחָה, כָּמוֹ שְׁאֲמָרָנוּ. וּבְכָל מָקוֹם, מִשְׁתַּדְּלִין שִׁיְהִי
הַמִּקְרָא אוֹתָן יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר "אָמֹר, לָהֶם" (במדבר ו, כג), מְכַלֵּל
שְׂאִין הַמִּקְרָא מִהֵן.